

סקירת ההתפתחות הכלכליות במשק ובתעשייה בחודשים האחרונים

אגף כלכלה - המחלקה למחקר כלכלי
התאחדות התעשיינים

אוקטובר 2011

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

09 אוקטובר 2011
י"א תשרי תשע"ב

א.ג.נ.,

על רקע החשש להתחדשותו של משבר כלכלי גלובלי, מוצגת בפניכם **סקירת ההתפתחויות הכלכליות במשק ובתעשייה בחודשים האחרונים**. סקירה זו מקיפה חלק גדול מהאינדיקטורים הכלכליים במשק הישראלי עם הפניות ישירות להרחבות בנושאים שונים.

מהסקירה עולה כי ניכרת חולשה בפעילות הכלכלית של המשק: ברבע השני של השנה חלה האטה נוספת בקצב צמיחת התוצר, על רקע האטה חדה בביקושים. אינדיקציות לרבע השלישי של השנה מצביעות על האטה נוספת בפעילות.

במקביל, נרשמה נסיגה של ממש בפעילות התעשייתית בחודשים האחרונים, על רקע נסיגה בתפוקה וביצוא התעשייתי וקיפאון ביבוא חומרי הגלם.

אני מקווה כי תמצא/י בכך עניין.

בברכה,

רובי גינל

סמנכ"ל וראש אגף כלכלה ורגולציה

✂-----✂

במידה והינכם מעוניינים להצטרף לרשימת התפוצה של סקירה זו, אנא העבירו בקשה בדוא"ל: rinat@industry.org.il, תוך ציון הפרטים הרשומים מטה או מלאו את הספח הרצ"ב ושילחו לפקס:

הסקירה הכלכלית הרבעונית מופצת כשירות לחברי התאחדות התעשיינים

באמצעות פקס מס. 03-5198732

לכבוד: המחלקה למחקר כלכלי

ברצוני: להצטרף לרשימת התפוצה של מקבלי הסקירה הרבעונית (מיועד למי שטרם נרשם לתפוצה זו).

לצרף לרשימת התפוצה של הסקירה הרבעונית בעל תפקיד נוסף בחברה:

שם: _____ תפקיד: _____

שם החברה: _____ מנכ"ל: _____ טלפון: _____

פקס ישיר: _____ דוא"ל: _____

שם בעל תפקיד נוסף: _____ תפקיד: _____

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

סקירת ההתפתחויות הכלכליות במשק ובתעשייה אוקטובר 2011

עיקרי הדברים

הפעילות הכלכלית במשק:

- ברבע השני של 2011 חלה האטה נוספת בפעילות הכלכלית המשק:**
- קצב צמיחת התוצר הואט ל- 3.5% במונחים שנתיים, לאחר 4.7% ברבע הקודם.
 - החשבון השוטף של מאזן התשלומים עבר לגרעון, לראשונה מזה שבעה רבעונים.
 - שוק העבודה מגיב בפיגור - גידול מואץ בקצב עליית השכר ובמצבת העובדים.

אינדיקטורים לרבע השלישי מצביעים על האטה נוספת בפעילות הכלכלית במשק:

- המדד המשולב למצב המשק מצביע על המשך הגידול המתון בפעילות.
- גידול מתון בפדיון סך ענפי המשק, תוך קיפאון בפדיון ענפי המסחר והשירותים.
- האטה בקצב גידול רכישות הצרכנים הפרטיים בכרטיסי אשראי.
- רמת שפל במספר עסקאות הנדל"ן.
- ירידה בהכנסות המדינה ממיסים.
- ירידה בהיקף גיוסי ההון של החברות במשק.

הפעילות הכלכלית בתעשייה:

נסיגה בפעילות התעשייתית בחודשים האחרונים:

- נסיגה מחודשת בתפוקת התעשייה בחודשים אפריל – יולי השנה.
- נסיגה חדה ביצוא התעשייתי ביולי – אוגוסט השנה.
- קיפאון ביבוא חומרי הגלם, המשקף את ציפיות התעשיינים להמשך החולשה בפעילות.
- מדד מנהלי הרכש מצביע על התכווצות בפעילות התעשייתית.
- מנגד, נמשך הגידול המתון במצבת העובדים, לצד האצה בקצב עליית השכר.
- צפי לנסיגה בתפוקה ולחידוש פיטורי העובדים בתעשייה ברבע האחרון של 2011.

תוכן עניינים

4	התפתחויות כלכליות במשק.....
4	התוצר ושימושו.....
5	מאזן תשלומים.....
7	שכר ותעסוקה.....
9	מחירים ושערי חליפין.....
10	התפתחויות כלכליות בתעשייה..
10	תפוקת התעשייה.....
11	מועסקים בתעשייה.....
12	היצוא התעשייתי.....
13	יבוא חומרי גלם.....
14	זמינות אשראי בתעשייה.....
15	השכר בתעשייה.....

התפתחויות כלכליות במשק¹

התוצר ושימושי

ברבע השני של 2011 חלה האטה נוספת בקצב צמיחת התוצר המקומי הגולמי – הצמיחה עמדה על 3.5% בחישוב שנתי², לאחר קצב צמיחה של 4.7% ברבע הראשון של 2011 ושל 7.5% ברבע האחרון של 2010. התוצר לנפש, המשקף את רמת החיים בישראל, עלה בקצב של 1.8% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 2.9% ברבע הקודם. האטה משמעותית נרשמה בקצב צמיחת התוצר העסקי, אשר עמד על 2.4%, לאחר 5.3% ברבע הקודם.

ההאטה בצמיחת המשק נגזרה מהאטה חדה בקצב גידול סך הביקושים ברבע השני של השנה. עם זאת, ניכר כי ההאטה בביקושים השתקפה ברובה בהאטה בקצב גידול יבוא הסחורות והשירותים למשק, המהווה מקור משלים לתוצר המקומי, כך, שבסופו של דבר ההאטה בתוצר היתה מתונה בהרבה מההאטה בסך שימושי המשק.

ההאטה בקצב התרחבות סך השימושים נגזרה ברובה מהאטה ניכרת בקצב גידול ההשקעה בנכסים הקבועים לצד האטה בצריכה הפרטית ואף נסיגה בצריכה הציבורית. מנגד, האטה קלה בלבד נרשמה בקצב צמיחת היצוא.

ברבע השני של 2011 הואט קצב גידול ההשקעה בנכסים קבועים ל- 9.9% במונחים שנתיים, לאחר גידול חריג, של 22.5%, ברבע הקודם, זאת בעיקר על רקע ירידה חדה בהשקעה במכונות נוסעים (-65%), והאטה דרמטית בהשקעה במכונות וציוד מיבוא (גידול של 20% לאחר 139%).

האטה נרשמה גם בקצב גידול ההוצאה לצריכה פרטית – עמד על 3.2% (1.5% בצריכה לנפש), לאחר גידול של 7.2% ברבע הקודם. האטה זו, משקפת ירידה בצריכת מוצרים בני קיימא (-5%) בעוד גידול מואץ נרשם בצריכה השוטפת (5%).

במקביל הואט במקצת קצב גידול היצוא ל- 6.3% ברבע השני של השנה (לאחר גידול של 6.6%), בשל האטה ניכרת בקצב גידול יצוא הסחורות (7% לאחר 18%), לצד המשך הגידול המתון ביצוא השירותים (2%). בתוך כך, האטה נרשמה גם ביצוא התעשייתי ללא ילומים (8% לאחר 12%), אם כי עדיין מדובר על קצב גידול מהיר.

בנוסף, ההוצאה לצריכה ציבורית רשמה ירידה של 5.3% במונחים שנתיים, זאת לאחר שישה רבעונים רצופים של גידול.

בתוך כך, קצב גידול יבוא הסחורות והשירותים (ללא יבוא ביטחוני) הואט בחדות ל- 9.1%, לאחר גידול מהיר של 34.2% ברבע הקודם.

להודעת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:

http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201108232

אינדיקציות ראשוניות לרבע השלישי של 2011 מצביעות על האטה נוספת בפעילות הכלכלית במשק:

המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל מצביע על המשך הגידול המתון בפעילות המשק: באוגוסט 2011 רשם המדד עלייה של 0.3%, זאת בדומה לשני החודשים שקדמו. על פי בנק ישראל, רמת המדד מצביעה על המשך התרחבות הפעילות במשק, אם כי בקצב מתון יותר מזה שנרשם ברבע הראשון של השנה.

להודעה המלאה: <http://www.bankisrael.gov.il/press/heb/110918/110918md.htm>

גידול מתון בפדיון סך ענפי המשק: ביולי 2011 רשם פדיון סך ענפי המשק עלייה ריאלית מתונה², של 0.4%, לעומת הרבע השני של 2011, זאת לאחר גידול מזערי (0.1%) ברבע השני.

גידול מזערי, עד כמעט קיפאון, בפדיון ענפי המסחר והשירותים: ביולי 2011 נרשם גידול ריאלי מזערי (0.1%) בפדיון ענפי המסחר והשירותים, לאחר גידול ריאלי של 0.9% ברבע השני של השנה².

להודעה המלאה: http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201129235

¹ סקירה זו מבוססת ברובה על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים והערכות של המחלקה למחקר כלכלי.
² במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת עונתיות.

ברבע השני של
2011: האטה
נוספת בקצב
צמיחת התוצר

האטה חדה
בביקושים
במשק – בעיקר
למוצרים
ושירותים מיבוא

האטה בהשקעה
בנכסים קבועים
ובצריכה
הפרטית

האטה קלה
ביותר ביצוא

ירידה בצריכה
הציבורית,
לראשונה מזה 7
רבעונים

המדד המשולב
של בנק ישראל:
נמשך הגידול
המתון בפעילות
המשק

גידול מתון
בפדיון ענפי
המשק

קיפאון בפדיון
ענפי המסחר
והשירותים

ירידה בפדיון
רשתות השיווק

ירידה בסך הפדיון של רשתות השיווק: בחודשים יולי – אוגוסט 2011 חלה ירידה ריאלית של 2.5% בסך כל פדיון רשתות השיווק², זאת לאחר גידול של 1.8% ברבע השני של השנה.

להודעה המלאה: http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201129239

האטה בקצב
גידול רכישות
צרכנים פרטיים
בכרטיסי
אשראי

האטה בקצב גידול רכישות הצרכנים הפרטיים בכרטיסי אשראי: בחודשים יולי – אוגוסט 2011 גדל ההיקף החודשי הממוצע של רכישות הצרכנים הפרטיים בכרטיסי אשראי² ב-2.4%, לאחר גידול מהיר, של 4.3%, ברבע השני של השנה.

להודעה המלאה: http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201129244

נסיגה מחודשת בתפוקת התעשייה: ראה ניתוח מורחב בפרק התעשייה (עמוד 10).

רמת שפל
במספר עסקאות
הנדל"ן

רמת שפל במספר עסקאות הנדל"ן: על פי משרד האוצר, בחודש אוגוסט 2011 עמד מספר הדירות שנרכשו על 5.9 אלף דירות – ירידה של 32% בהשוואה לחודש המקביל אשתקד. נתונים ראשוניים לחודש ספטמבר מצביעים על המשך הירידה במספר העסקאות ומביאים בכך את רמת המכירות ברבע השלישי של 2011 לרמתה הנמוכה ביותר מאז שנת 2002.

ירידה בהכנסות
המדינה ממיסים

ירידה בהכנסות המדינה ממיסים: בחודש ספטמבר 2011 חלה ירידה ריאלית של 2.5% בהכנסות המדינה ממיסים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, והם הסתכמו בכ-17.6 מיליארד ₪. על פי רשות המיסים, נתוני המגמה מצביעים כי מסתמנת מגמת ירידה בהכנסות ממיסים ישירים החל מחודש יוני 2011, למול יציבות בהכנסות ממיסים עקיפים.

ירידה בהיקף
ובמספר גיוסי
ההון

ירידה בהיקף ובמספר גיוסי ההון: ברבע השלישי של 2011 נרשמה ירידה ריאלית של כ-27% בהיקף גיוסי ההון³ שביצעו החברות הבורסאיות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, זאת בהמשך לירידה של 6% ברבע השני של השנה. היקף ההנפקות עמד בתקופה זו על 11.1 מיליארד ₪. במקביל, ירד מספר ההנפקות ב-58% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, זאת לאחר עלייה של 4% ברבע השני של השנה.

הקלה בתנאי
התשלום שדרשו
הספקים-יתכן
ועל רקע קושי
בסגירת עסקאות

גידול קל במספר ימי האשראי הניתנים בהסכמה על ידי הספקים במשק: על פי נתוני BDIcoface, בחודש אוגוסט 2011 עלה ביום אחד מספר ימי האשראי הניתנים בהסכמה על ידי הספקים, בעוד מספר ימי האשראי בפועל נותר ללא שינוי. עלייה זו, הביאה לשיפור קל בממוצע ימי פיגור התשלומים במשק (ימי אשראי בפועל בניכוי ימי אשראי בהסכמה), המשקף שיפור קל במוסר האשראי במשק. עם זאת, יתכן כי ההקלה בתנאי התשלום שדרשו הספקים משקפת את הקשיים עימם מתמודדים הספקים ונועדה לסייע בסגירת עסקאות בתקופה זו של האטה בביקושים.

גידול של
5.0% בתוצר
בשנת 2011

על אף החולשה בפעילות, מצביעים אומדנים ראשוניים לסיכום שנת 2011, כפי שפורסמו על ידי הלמ"ס, על גידול של 5% בתוצר המקומי הגולמי של המשק, בהמשך לגידול של 4.8% בשנת 2010. הגידול בתוצר נגזר, על-פי הלמ"ס מגידול בכל רכיבי השימושים: צריכה פרטית (5.1%), צריכה ציבורית (3.4%), השקעה בנכסים קבועים (16.4%) ויצוא (5.6%). לצד הגידול בתוצר המקומי, השתקף הגידול בשימושים גם בעלייה ביבוא הסחורות והשירותים (12.5%).

להערכתנו, קצב הצמיחה בשנת 2011 יסתכם בשיעור הנמוך מ-5% וקרוב יותר ל-4.5%, זאת על רקע החולשה הניכרת בפעילות הכלכלית במהלך המחצית השנייה של השנה.

מאזן תשלומים

ברבע השני של 2011 עבר החשבון השוטף של מאזן התשלומים מעודף לגרעון, זאת לראשונה מזה 7 רבעונים. הגרעון, בהיקף של כ-420 מיליון דולר (נתונים מקוריים), מצביע על כך שהיקף המט"ח הנכנס למדינה בעקבות תנועות ההון בחשבון השוטף קטן מהמט"ח שיצא מהמדינה החוצה, ובשל כך מהווה גורם התומך בפיחות בשער של השקל.

לראשונה מזה
7 רבעונים –
גרעון בחשבון
השוטף

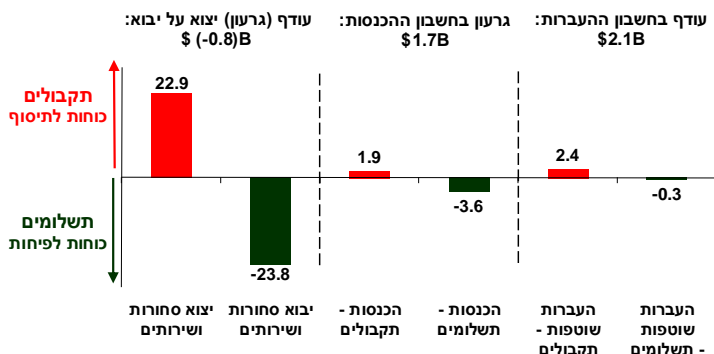
³ אג"ח לא ממשלתי, מניות והמירים.

השפעה נטו	תנועות נטו בחשבון השוטף
	רבע שני 2011, מיליארדי \$, נתונים מקוריים
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	סחר סחורות ושירותים -0.8
כניסת מט"ח = כוחות לייסוף	מזה: סחר שירותים 1.3
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	מזה: סחר סחורות -2.2
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	מזה: ללא אניות, מטוסים ויהלומים -2.9
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	הכנסות נטו -1.7
כניסת מט"ח = כוחות לייסוף	העברות שוטפות נטו 2.1
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	עודף (גרעון) בחשבון השוטף -0.4

הגרעון תומך
בפיחות בשערו
של השקל

התנועות בחשבון השוטף

רבע שני 2011, מיליארדי \$, נתונים מקוריים

הגרעון בחשבון השוטף ברבע השני של 2011, נגזר מגרעון בחשבון ההכנסות ובחשבון הסחר בסחורות, אשר קוזז ברובו בשל עודף בחשבון העברות השוטפות.⁴

בחינת **החשבון הפיננסי** מגלה כי גידול של 6.4 מיליארד \$ נרשם בהשקעות תושבי חו"ל בישראל ברבע השני של 2011, על רקע גידול בהשקעות ישירות (1.6 מיליארד \$), בהשקעות בני"ע (0.7 מיליארד \$) ובעיקר- בהשקעות אחרות⁵ (4.0 מיליארד \$). גידול זה היווה כוח לייסוף.

מנגד, גדלו השקעות תושבי ישראל בחו"ל בתקופה זו בהיקף של 4.6 מיליארד \$, ובכך תמכו בפיחות בשערו של השקל. הגידול בהשקעות, נגזר מעלייה ביתרות מט"ח (2.2 מיליארד \$), בהשקעות אחרות (1.7 מיליארד \$) ובהשקעות ישירות (1 מיליארד \$). מנגד, חלה ירידה של כ- 380 מיליון \$ בהשקעות בני"ע בחו"ל.

כך, הסתכמו התנועות הפיננסיות נטו בגרעון של כ- 1.8 מיליארד דולר, המשקפים כניסה נטו של מט"ח לישראל ולכן מהווים כוחות לייסוף.

השפעה נטו	תנועות פיננסיות - נטו
	רבע שני 2011, מיליארדי \$, נתונים מקוריים
כניסת מט"ח = כוחות לייסוף	השקעה ישירה -0.6
כניסת מט"ח = כוחות לייסוף	השקעה בניירות ערך -1.1
כניסת מט"ח = כוחות לייסוף	השקעות אחרות -2.3
-	מכשירים פיננסיים נגזרים 0.0
יציאת מט"ח = כוחות לפיחות	יתרות מט"ח (רכישות בנק ישראל) 2.2
כניסת מט"ח = כוחות לייסוף	תנועות פיננסיות נטו - סך הכל -1.8

בסיכום הרבע השני של 2011, עולה כי סך הכוחות הבסיסיים, כפי שנגזרים מהחשבון השוטף של מאזן התשלומים, פעלו לכיוון של ייסוף, כאשר התערבותו של בנק ישראל, אשר באה לידי ביטוי ברכישה של כ- 2.2 מיליארד \$ ברבע השני של 2011, סייעה באופן חלקי לקזז את הכוחות שפעלו לייסוף.

להודעה המלאה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:

http://cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201109229

⁴ חשבון העברות שוטפות נטו = העברות שוטפות בין תושבי ישראל לתושבי חו"ל שאינן כרוכות בהתחייבות של מקבל העברות. חשבון הכנסות נטו = תשלום על השקעות (ריבית, דיבידנדים ורווחים שלא חולקו) ותמורה לעבודה של תושבי חו"ל לתושבי ישראל בניכוי תשלומים של תושבי ישראל לתושבי חו"ל.

⁵ כל יתר העסקאות הפיננסיות שלא נרשמו כהשקעות ישירות, השקעות בני"ע או יתרות מט"ח, לרבות: הלוואות, מזומנים ופיקדונות, אשראי מסחרי בינלאומי, נכסים או התחייבויות אחרים.

גידול בהשקעות
תושבי חו"ל
בישראל

גידול גם
בהשקעות
תושבי ישראל
בחו"ל

התנועות
הפיננסיות נטו
היוו גורם לייסוף
בשערו של
השקל

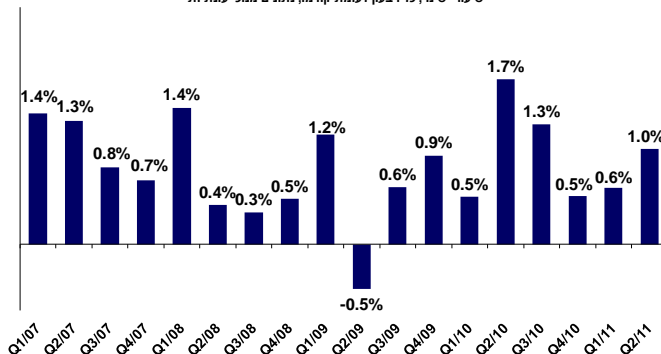
התערבותו של
בנק ישראל
סייעה לקזז את
הכוחות שפעלו
לייסוף

התפתחות התעסוקה

ברבע השני של 2011 הואץ קצב גידול מצבת העובדים במשק⁶ לכ- 1.0% (גידול של כ- 30 אלף איש) בהשוואה לרבע הראשון של השנה, בו נרשמה קליטה בקצב של 0.6%⁷.

רבע שני 2011: האצה בקצב קליטת המועסקים במשק

שיעורי שינוי, כל רבעון לעומת קודמו, נתונים מנכי עונתיות

ההאצה בקצב קליטת העובדים נגזרה כולה מהמגזר העסקי אשר רשם עלייה מואצת, של 1.2%, במצבת העובדים (24.3 אלף איש), בעוד האטה נרשמה בקצב קליטת העובדים למגזר הציבורי (עלייה של 0.6%, שהם 5.9 אלף איש).

הגידול במספר המועסקים במשק ברבע השני של השנה נגזר מקליטתם של כ- 15 אלף מובטלים למעגל העבודה, לצד הצטרפותם של כ- 15 אלף איש נוספים למעגל העבודה. לאור זאת, ירד שיעור הבלתי מועסקים מכח העבודה ברבע השני ל- 5.5%, לעומת 6.0% ברבע הראשון של השנה ובמקביל, עלה במקצת שיעור ההשתתפות בכח העבודה במשק ל- 57.5% לעומת 57.4% בתחילת השנה.

יתרה מכך, נתון המגמה של הלמ"ס לשיעור הבלתי מועסקים בחודש יולי 2011, מצביע על ירידה נוספת בשיעור אבטלה ל- 5.4% מכוח העבודה האזרחי.

הודעה המלאה: http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201120241

עם זאת, הגידול במספר המועסקים במשק משקף גידול חד, של כ- 7%, במספר המועסקים במשרה חלקית, בעוד מספר המועסקים במשרה מלאה ירד במקצת (-1%). יתרה מכך, נמצא כי מספרם של המועסקים חלקית שלא מרצון (חיפשו עבודה מלאה או נוספת ולא מצאו) עלה בכ- 3% בהשוואה לרבע הקודם.

הודעה המלאה: http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201120213

התפתחות השכר

בחודשים אפריל-יולי 2011 הואץ קצב עליית השכר⁸ הנומינלי (שקלי) במשק: עלייה ריאלית מהירה, של 4.2%, נרשמה בשכר הממוצע למשרת שכיר בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2010, זאת לאחר עלייה של 3.6%, ברבע הראשון של 2011⁹.

השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר (בשקלים)			אפריל-יולי 2011
ציבורי	עסקי	משק	
8,596	8,869	8,775	

⁶ בניכוי השפעת עונתיות.

⁷ כל תקופה לעומת תקופה קודמת, מנוכה עונתיות.

⁸ השכר הממוצע הינו נתון מקובץ, הכולל שכר יסוד, תוספות יוקר, תוספות ותק, הפרשים בעבור תקופות קודמות, מקדמות, תשלומים בעבור שעות נוספות, פרמיות, תגמולים, מענקים ותוספות למיניהם (שוטפים או חד-פעמיים), כגון כונניות, תורניות, משכורת "חודש 13", קצבת נסיעה, קצבת הבראה, גמול השכלה, גמול השתלמות ותשלומים בעבור אחזקת רכב. השכר ברוטו אינו כולל הוצאות עבודה נוספות וסכומים שהמנהל משלם לקרנות (כגון קרנות פנסיה או ביטוח בעבור השכירים).

⁹ כל תקופה בהשוואה לתקופה המקבילה לה בשנה קודמת.

רבע שני 2011:
האצה בקצב
קליטת העובדים
במשק

האצה בקצב
גידול מצבת
העובדים במגזר
העסקי למול
האטה בציבורי

ירידה בשיעור
האבטלה: 5.4%
ביולי 2011

עלייה במספר
המועסקים
במשרה חלקית

גידול במספר
המועסקים
חלקית שלא
מרצון

באפריל-יולי
2011 הואץ קצב
עליית השכר
הנומינלי במשק

האצה בקצב
עליית השכר
במגזר העסקי
והציבורי

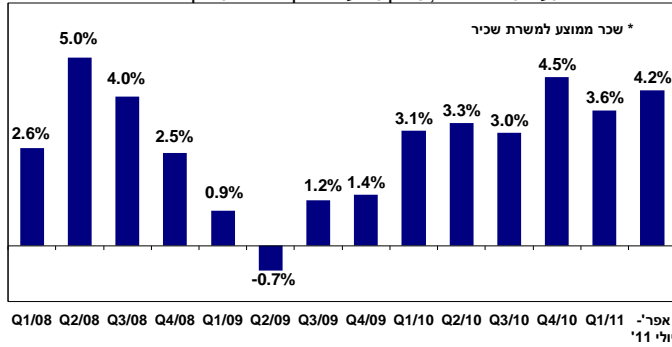
האינפלציה
שחקה את רב
הגידול בשכר

במונחים
ריאליים: עלייה
של 0.2%
בשכר

ב- 1 ליולי
2011 עודכן
שכר המינימום
ל- 4,100 ₪
לחודש

התפתחות השכר הנומינלי במשק

שעורי שינוי נומינליים, כל תקופה לעומת המקבילה לה בשנה קודמת

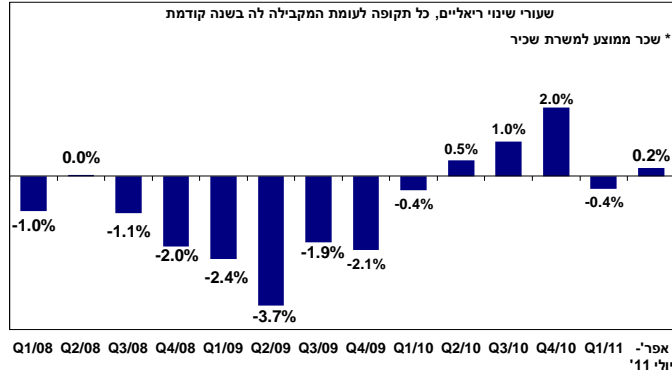

עליית השכר המואצת הקיפה הן את המגזר העסקי (עלייה בקצב של 4.1% באפריל – יולי לאחר 3.3% ברבע הראשון של השנה) והן את המגזר הציבורי (4.5% לאחר 4.3%, בהתאמה).

עם זאת, הגידול המהיר בשכר הממוצע למשרת שכיר במשק נשחק ברובו בשל עליית מחירים מהירה בתקופה הנסקרת (3.9%), כך שבמונחים ריאליים (בניכוי השפעת האינפלציה) רשם השכר הריאלי גידול מתון ביותר, של 0.2%. גידול זה, חל לאחר נסיגה ריאלית של 0.4% בשכר הממוצע ברבע הראשון של השנה.

התפתחות השכר הריאלי* במשק

שעורי שינוי ריאליים, כל תקופה לעומת המקבילה לה בשנה קודמת

להודעה האחרונה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בנושא:

http://cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=201126250

עדכון שכר מינימום

ב- 1 ליולי 2011 עודכן שכר המינימום ל- 4,100 ₪ לחודש למשרה מלאה (22.04 ₪ לשעה), זאת לאחר שבאפריל 2011 עודכן השכר ב- 40 ₪ ל- 3,890 ₪ לחודש.

מחירים ושערי חליפין

האינפלציה בפועל (ב- 12 החודשים החולפים) עמדה באוגוסט 2011 על 3.4%, מעל לטווח יעד המחירים של 1% עד 3%. בניכוי ענף הדיור עומדת האינפלציה בשנה החולפת קרוב לגבול העליון של יעד המחירים – 2.8%.

האינפלציה בפועל חורגת מהגבול העליון של יעד המחירים (1% עד 3%)

מדד המחירים לצרכן			
תחזית ל- 12 חודשים קדימה	12 חודשים חולפים	8/2011 (לעומת חודש קודם)	
¹¹ 2.0% - ¹⁰ 2.3%	3.4%	0.5%	מדד המחירים לצרכן
N.A.	4.4%	0.4%	מדד מחירי תפוקת התעשייה (ללא דלקים) ליעדים מקומיים

לפרסומי מדדי המחירים באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:
http://www.cbs.gov.il/reader/prices/newpricemenu_h.html

מנגד, תחזיות האינפלציה ל- 12 החודשים הבאים נמצאות במרכז יעד המחירים והן נעות, על פי פרסומי בנק ישראל (נכון ל- 20 בספטמבר), בין 2.0%, לפי הציפיות הנגזרות משוק ההון, לבין 2.3%, לפי ממוצע החזאים.

האינפלציה הצפויה לשנה קדימה נמצאת במרכז יעד המחירים

על רקע השילוב של התפנית השלילית בכלכלה העולמית, רמת אי הוודאות הגבוהה וחזרת האינפלציה לתחום יעד המחירים, הוריד בנק ישראל את הריבית הבסיסית לחודש אוקטובר ב- 0.25 נקודות האחוז, לרמה של 3.0%. להערכתנו, ישנה סבירות גבוהה כי ריבית זו תישאר יציבה בשנה הקרובה.

הריבית לחודש אוקטובר ירדה ב- 0.25 נקודות האחוז לרמה של 3%

שיעורי ריבית בבנקים מרכזיים בעולם				
2/10/2011	1/9/2011	1/8/2011	1/7/2011	
3.0%	3.25%	3.25%	3.25%	ריבית בנק ישראל
4.5%	4.75%	4.75%	4.75%	ריבית הפריים
0.0-0.25%	0.0-0.25%	0.0-0.25%	0.0-0.25%	ריבית הפד ¹²
1.5%	1.5%	1.5%	1.25%	ריבית ה-ECB ¹³

לפרסומי הריבית באתר בנק ישראל: <http://www.bankisrael.gov.il/publheb/6-13heb.htm>

שערי חליפין			
ממוצע חודשי			
9/2011	8/2011	7/2011	
3.6806	3.5433	3.4202	דולר אמריקאי
5.0850	5.0850	4.8817	אירו
4.7937	4.6018	4.3079	יין

לפרסום שערי החליפין היציגים של בנק ישראל:
http://www.bankisrael.gov.il/heb.shearim/select_cur/index.htm

לקבלת תחזיות שערי חליפין, ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי: דפנה אבירם-ניצן, מנהלת המחלקה ג'ולי שדה זלצר, ראש תחום ניתוחים כלכליים

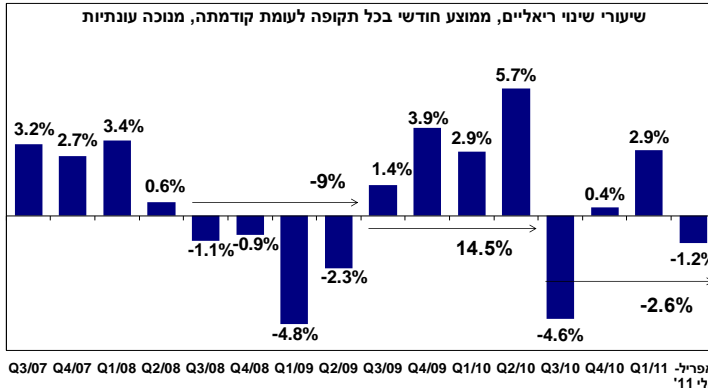
בטלפון: 03-5198806/7 או במייל: julies@industry.org.il

¹⁰ ממוצע תחזיות החזאים במשק (בנקים מסחריים וחברות ייעוץ כלכלי), כפי שפרסם בנק ישראל ב- 20.9.2011.
¹¹ ציפיות האינפלציה בשוק ההון, לפי תחשיבי בנק ישראל.
¹² פד - הבנק האמריקאי המרכזי.
¹³ ECB - הבנק האירופאי המרכזי.

התפתחויות כלכליות בתעשייה

תפוקת התעשייה

התפתחות תפוקת התעשייה נסיגה מחודשת בתפוקת התעשייה

בחודשים אפריל - יולי 2011
חודשה הנסיגה בתפוקת התעשייה: ירידה ריאלית² של 1.2% נרשמה בחודשים הנסקרים⁸.

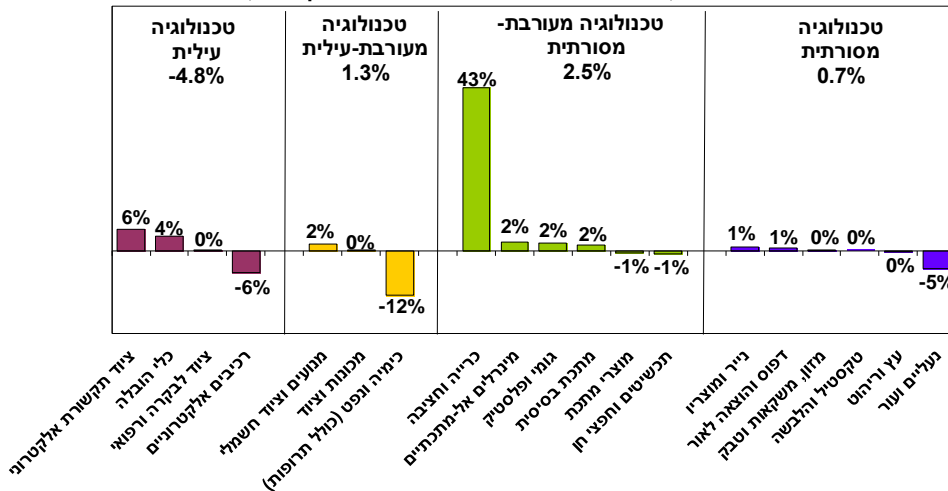
למעשה, מהרבע השלישי של 2010, עת נבלמה ההתאוששות המהירה שלאחר המשבר, נעה התעשייה בין עליות לירידות, כאשר בסיכום השנה החולפת חלה נסיגה מצטברת של 2.6% בתפוקה.

הנסיגה בתפוקת התעשייה בחודשים הנסקרים נגזרה כולה מנסיגה ניכרת בתפוקת ענפי הטכנולוגיה העילית (-4.8%), עתירי היצוא, זאת בשל נסיגה חדה בתפוקת ענף התרופות¹⁴, והרכיבים האלקטרוניים (-6%).

הנסיגה בתפוקת התעשייה מותנה הודות להמשך צמיחת יתר קבוצות התעשייה. כך, בניכוי שני ענפים אלו (תרופות ורכיבים אלקטרוניים) צמחה התעשייה בכ- 1.8% בחודשים אפריל - יולי השנה.

התפתחות התפוקה בענפי התעשייה

שיעורי שינוי ריאליים, ממוצע אפריל-יולי 2011 לעומת רבע ראשון 2011, מנוכה עונתיות

לסקירה המלאה: <http://www.industry.org.il/UploadsCI/dbsAttachedFiles/hit072011.pdf>

אינדיקציות ראשונות לרבע האחרון של 2011, כפי שעולות מסקר הציפיות בתעשייה שעורכת מחלקת המחקר הכלכלי של התאחדות התעשיינים, מצביעות על צפי לנסיגה בתפוקת התעשייה.

להצטרפות לרשימת התפוצה של סקר הציפיות בתעשייה, המציג גם ניתוח ברמת הענף וקבוצות גודל, ניתן לפנות למזכירות מחלקת המחקר הכלכלי בטלפון: 03-5198805/6/7 או במייל: rinat@industry.org.il

אפריל-יולי
2011: חודשה
הנסיגה בתפוקת
התעשייה

נסיגה חדה
בתפוקת ענפי
התרופות
והרכיבים
האלקטרוניים

נסיגה בתפוקת
ההיי-טק למול
המשך
הצמיחה ביתר
קבוצות ענפי
התעשייה

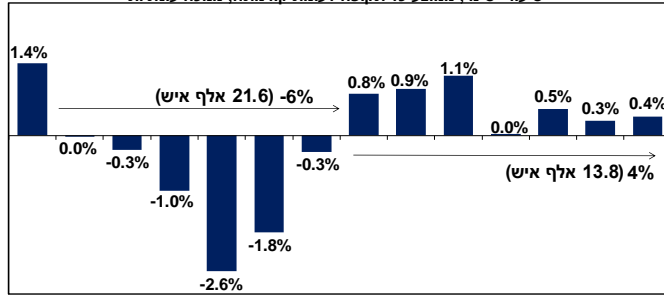
לרבע האחרון של
השנה צופים
התעשיינים
נסיגה בתפוקה

¹⁴ נתוני התרופות והכימיה ללא תרופות מבוססים על אומדני מחלקת המחקר הכלכלי של התאחדות התעשיינים, מאחר והלמ"ס אינה מפרסמת את נתוני ענף התרופות בתדירות חודשית, אלא רק עם ענף הכימיה.

התפתחות מצבת העובדים בתעשייה

נמשך הגידול במצבת העובדים בתעשייה

שיעורי שינוי, ממוצע כל תקופה לעומת קודמתה, מנוכה עונתיות

אפריל- יולי '11

בחודשים אפריל – יולי 2011

נמשכה קליטת העובדים

לתעשייה בקצב מתון⁷, של 0.4% (שהם כ- 1,280 איש), לאחר גידול דומה ברבע הראשון של השנה וברבע האחרון אשתקד⁸.

גידול זה, משלים עלייה

מצטברת של 4% (שהם כ-

13,765 איש) במצבת העובדים

מאז חודשה קליטת העובדים

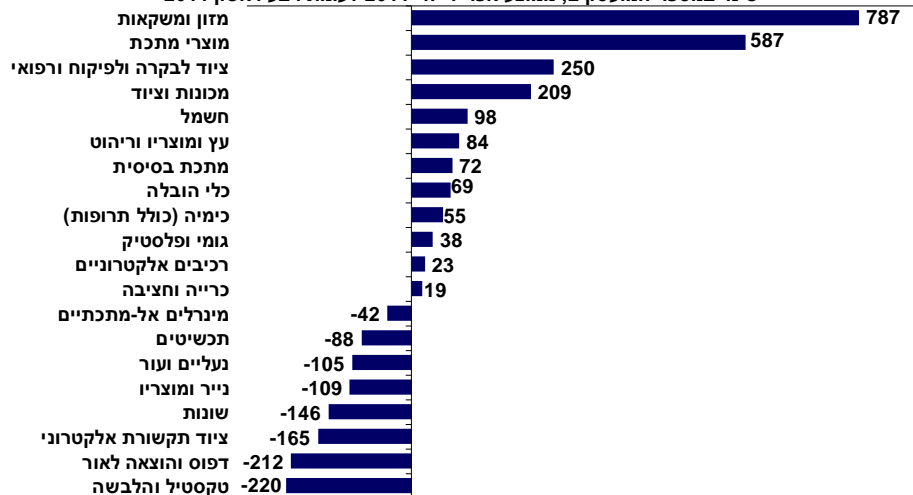
בתעשייה, בסוף 2009.

עם זאת, מצבת העובדים בתעשייה טרם חזרה לרמתה ערב המשבר, והיא עודנה נמוכה ב- 2.2% בהשוואה לרבע הראשון של 2008, טרם החלו הפיטורים בתעשייה¹⁵.

הגידול המתון במצבת עובדי התעשייה בתקופה הנסקרת נגזר בעיקרו מקליטת עובדים מחודשת ומהירה לענף המזון (1.3%), כאשר בניכוי ענף זה רשמו יתר ענפי התעשייה גידול מתון יותר, של 0.2%, במצבת העובדים.

השינוי במצבת העובדים בענפי התעשייה

שינוי במספר המועסקים, ממוצע אפריל-יולי 2011 לעומת רבע ראשון 2011

במקביל, קליטת עובדים נרשמה גם בענפי התרופות¹⁶ (2.5%), המתכת והחשמל, ציוד לבקרה ורפואי, ומכונות וציוד (גידול של 0.7% עד 1.5% במצבת עובדיהם).

לסקירה המלאה: <http://www.industry.org.il/UploadsCI/dbsAttachedFiles/mo72011.pdf>

אינדיקציות ראשונות לרבע האחרון של 2011, כפי שעולות מסקר הציפיות בתעשייה, מצביעות על צפי לפיטורי עובדים בתעשייה, בקצב המהיר בעוצמתו מקצב הפיטורים שדווח ערב המשבר הכלכלי האחרון.

¹⁵ במהלך המשבר נרשמה ירידה מצטברת של כ- 6% במצבת העובדים (פיטורים של כ- 21.6 אלף איש).

¹⁶ נתוני התרופות והכימיה ללא תרופות מבוססים על אומדני מחלקת המחקר הכלכלי של התאחדות התעשיינים, מאחר והלמ"ס אינה מפרסמת את נתוני ענף התרופות בתדירות חודשית, אלא רק עם ענף הכימיה.

אפריל – יולי
2011: נמשכה
קליטת העובדים
לתעשייה

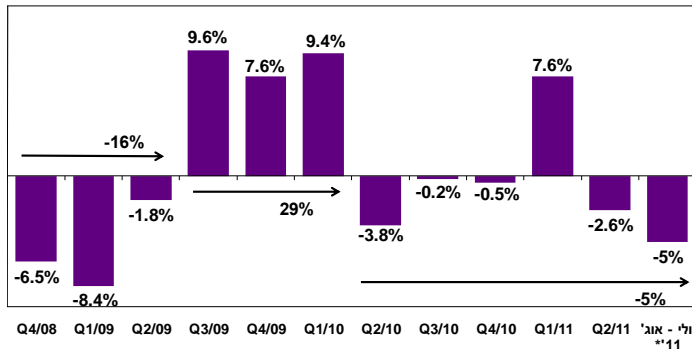
למרות הגידול,
מספר העובדים
בתעשייה נמוך
מרמתו ערב
המשבר

קליטת עובדים
מהירה בענף
המזון

ברבע האחרון
של השנה
צפויים
להתחדש
פיטורי העובדים
בתעשייה

התפתחות היצוא התעשייתי

יולי - אוגוסט 2011: החרפת הנסיגה ביצוא התעשייתי
שיעורי שינוי ריאליים, ממוצע כל תקופה לעומת קודמתה, מנוכה עונתיות

בחודשים יולי - אוגוסט 2011 חלה נסיגה ריאלית¹⁸ חדה, של כ-5%, ביצוא התעשייתי, בהמשך לירידה של 2.6%, ברבע השני של השנה⁸.

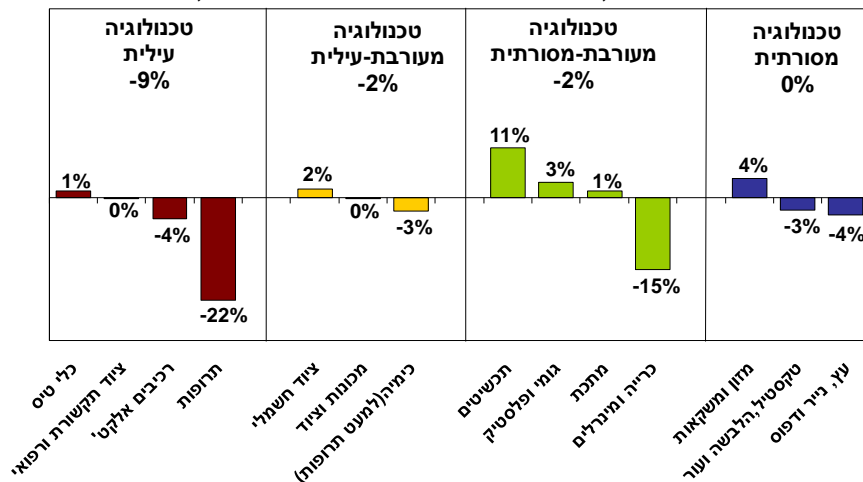
כך, מאז הרבע השני של 2010, עת נבלמה התאוששות המהירה ביצוא, נסוג היצוא התעשייתי בשיעור ריאלי מצטבר של כ-5%.

הנסיגה הריאלית משקפת ירידה ביצוא מרבית קבוצות הענפים, ונגזרה ברובה (כ-80% ממנה) מקבוצת ענפי הטכנולוגיה העילית, אשר רשמה ירידה חדה ביותר, של כ-9%. ירידה נרשמה גם ביצוא קבוצות ענפי הטכנולוגיה המעורבת-מסורתית והמעורבת-עילית (-2%), לצד קיפאון ביצוא קבוצת ענפי הטכנולוגיה המסורתית.

בבחינה ענפית נמצא, כי הירידה ביצוא התעשייתי נגזרה בחלקה הגדול מנסיגה דרמטית, של כ-22%, ביצוא ענף התרופות, לצד ירידה בולטת ביצוא ענפי הכרייה והחציבה (-15%). בתוך כך, קבוצת ענפי האלקטרוניקה¹⁹ רשמה נסיגה מצרפית של כ-1% ביצוא בתקופה הנסקרת, זאת בשל נסיגה ביצוא ענף הרכיבים האלקטרוניים (-4%).

התפתחות היצוא בענפי התעשייה

שיעורי שינוי ריאליים, יולי - אוגוסט 2011 לעומת הרבע השני של 2011, מנוכה עונתיות

לסקירה המלאה: <http://www.industry.org.il/UploadsCI/dbsAttachedFiles/it13911.pdf>

בחנית התפתחות מחירי היצוא הדולריים (ללא יהלומים) מגלה כי ברבע השני של 2011 חלה עלייה נוספת של 3.5% במחירי היצוא התעשייתי, לאחר עלייה דומה (3.2%) ברבע הראשון של השנה.

¹⁷ ללא יהלומים. נתוני היצוא התעשייתי והיבוא מקדימים בחודש את נתוני התוצר והתעסוקה של התעשייה.
¹⁸ מבוסס על אומדן מחירים לחודשים יולי - אוגוסט 2011.
¹⁹ רכיבים אלקטרוניים, ציוד לבקרה, תקשורת ורפואי וכלי טיס.

יולי - אוגוסט 2011: נסיגה חדה ביצוא התעשייתי

עיקר הנסיגה - מקבוצת ענפי ההיי-טק

נסיגה חדה ביצוא התרופות, הכרייה והחציבה והרכיבים האלקטרוניים

עלייה נוספת
במחירי היצוא
התעשייתי
ברבע השני
של 2011

התפתחות מחירי היצוא התעשייתי בדולרים, ענפים נבחרים (שיעורי שינוי לעומת רבעון קודם. מקור: למ"ס)									
ציוד תקשורת, בקרה ורפואי	רכיבים אלקטרוניים ומחשבים	מכונות וציוד	מתכת	גומי ופולסטיק	כימיקלים (כולל תרופות)	טקסטיל, הלבשה ועור	מזון	סה"כ תעשייה למעט יהלומים	
-1.0%	-10.6%	-1.0%	5.2%	4.8%	11.9%	1.7%	2.3%	3.2%	Q1/11
1.9%	1%	3.1%	0.5%	2.6%	2.7%	5.0%	2.3%	3.5%	Q2/11

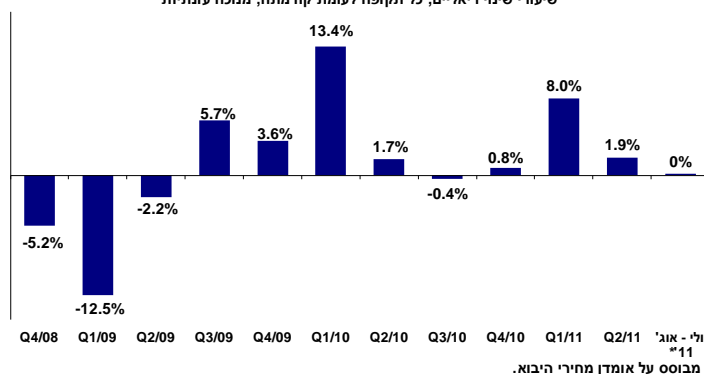
להערכתנו, ברבע השלישי של 2011 נבלמה העלייה במחירי היצוא התעשייתי הדולריים וחלה יציבות במחירים. נתון רשמי של מחירי היצוא לרבע השלישי של 2011 צפוי להתפרסם על ידי הלמ"ס ב- 19/12/11.

יבוא חומרי גלם²⁰

התפתחות יבוא חומרי הגלם

יולי - אוגוסט 2011: קיפאון ביבוא חומרי הגלם

שיעורי שינוי ריאליים, כל תקופה לעומת קודמתה, מנוכה עונתיות

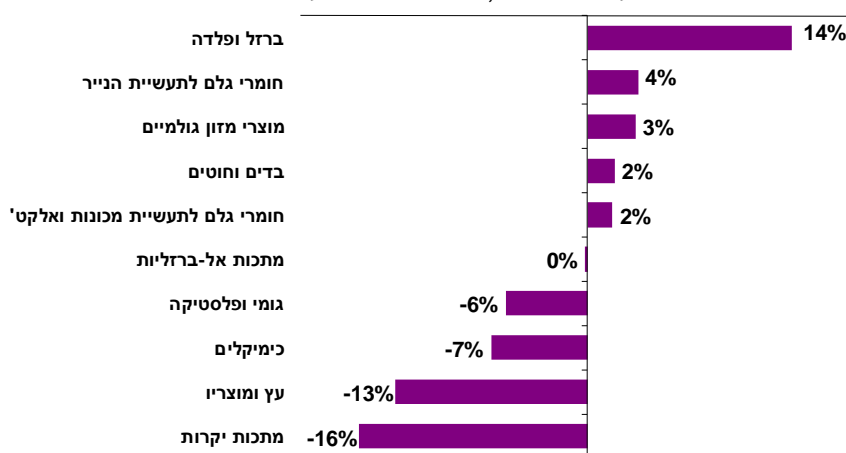
בחודשים יולי - אוגוסט 2011 נרשם קיפאון ביבוא חומרי הגלם¹⁹, זאת בהמשך להאטה בקצב גידול יבוא חומרי הגלם ברבע השני של השנה (גידול של 1.9% לאחר 8% ברבע הקודם)⁸.

הקיפאון ביבוא חומרי הגלם, מתיישב עם הנסיגה בתפוקה וביצוא התעשייתי ומשקף, כפי הנראה, את ציפיות המגזר התעשייתי להמשך החולשה בפעילות.

הקיפאון ביבוא חומרי הגלם משקף קיטון ביבוא מתכות יקרות (ירידה ריאלית של 16%), עץ ומוצריו (-13%), כימיקלים (-7%) וגומי ופולסטיק (-6%), לצד קיפאון ביבוא מתכות אל-ברזליות. מנגד, נרשם גידול ביבוא ברזל ופלדה (14%), חומרי גלם לתעשיית הנייר (4%), מוצרי מזון גולמיים (3%), בדים וחוטים (2%) וביבוא חומרי גלם לתעשיית המכונות והאלקטרוניקה (2%).

התפתחות יבוא חומרי הגלם במשק לפי קבוצת סחורות

שיעורי שינוי ריאליים, יולי - אוגוסט 2011 לעומת Q2/11

יולי - אוגוסט
2011: קיפאון
ביבוא חומרי
הגלם

הקיפאון מתיישב
עם הנסיגה
בתפוקה וביצוא
ומשקף את
ציפיות
התעשיינים
להמשך החולשה
בפעילות

²⁰ ללא יהלומים ודלק.

בחינת התפתחות מחירי התשומות המיובאות **במונחים דולריים** מגלה כי ברבע השני של 2011 עלו מחירי חומרי הגלם ב- 3.7%, בהמשך לעלייה של 3.2% ברבע הקודם ושל 4.4% ברבע האחרון של 2010.

נציין כי קצב עליית מחירי היצוא בשני הרבעונים האחרונים היה דומה לקצב עליית מחירי חומרי הגלם המיובאים.

התפתחות מחירי יבוא חומרי הגלם בדולרים, קבוצות סחורה נבחרות
(שיעורי שינוי לעומת רבעון קודם, מקור: למ"ס)

סך התשומות ללא דלק ויהלומים	מתכות יקרות	ברזל ופלדה	מתכות אל-ברזליות	גומי ופולסטיק	כימיקלים	בדים וחוטים	מוצרי מזון גולמיים	למכונות ולאקט'
3.2%	5.8%	5.4%	9.1%	6.3%	2.0%	6.4%	9.7%	-0.2%
3.7%	6.5%	3.8%	2.5%	8.6%	5.4%	11.6%	0.1%	2.2%

להערכתנו, ברבע השלישי של 2011, על רקע ההאטה בכלכלה העולמית, נבלמה מגמת עליית המחירים וחלה יציבות במחירי התשומות המיובאות. נתון רשמי של מחירי היבוא לרבע השלישי של 2011 צפוי להתפרסם על ידי הלמ"ס ב- 19/12/11.

מדד מנהלי הרכש

מדד מנהלי הרכש בישראל²¹ מצביע על התכווצות בפעילות התעשייתית: המדד ירד בחודש אוגוסט 2011 לרמה של 48.4 נקודות, לאחר רמה של 49.4 נקודות בחודש הקודם (מדד מתחת ל- 50 נקודות מצביע על התכווצות הפעילות). כלכלני בנק הפועלים מציינים כי לצד רכיב הביקושים ליצוא, המצביע זה החודש השני ברציפות על התכווצות, נרשמה התכווצות גם ברכיב התעסוקה, אשר ירד לראשונה מזה שנתיים מתחת ל- 50 נקודות.

אינדיקציות לזמינות האשראי בתעשייה

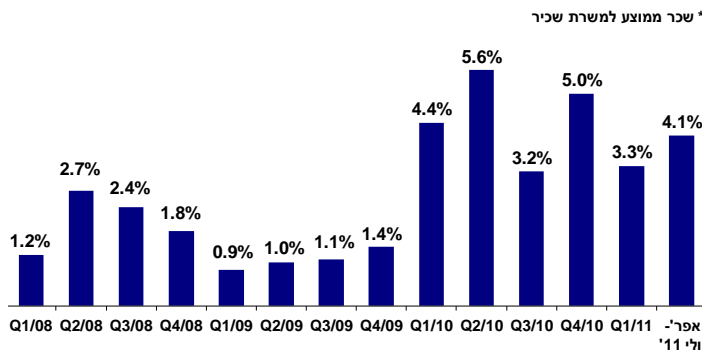
על פי ממצאים ראשוניים מסקר הציפיות בתעשייה, שעורכת מחלקת המחקר הכלכלי של התאחדות התעשיינים, עולה כי ברבע השלישי של השנה חל גידול מהיר נוסף בהוצאות המימון הריאליות, כאשר לרבע האחרון של השנה צופים התעשיינים האטה מסוימת בקצב עליית הוצאות אלו.

במקביל, מסתמנת מתחילת השנה מגמה הדרגתית של עלייה בשיעור התעשיינים המדווחים על קושי בקבלת אשראי חדש. כך, עלה בהדרגה שיעור התעשיינים המדווחים על קושי מ- 40% ברבע האחרון של 2010 לכ- 52% ברבע השלישי של השנה. עם זאת, שיעור זה עדיין נמוך משמעותית בהשוואה לתחילת 2009, עיצומו של המשבר הכלכלי הקודם, אז הגיע שיעור המדווחים על קושי לשיא של 71%.

²¹ המדד מפורסם אחת לחודש ע"י בנק הפועלים וארגון מנהלי הרכש והלוגיסטיקה בישראל.

התפתחות השכר הנומינלי בתעשייה

שעורי שינוי, כל תקופה לעומת המקבילה לה בשנה קודמת

בחודשים אפריל-יולי 2011

הואץ קצב עליית השכר הממוצע בתעשייה: עלייה נומינלית (שקלית) של 4.1% נרשמה בשכר הממוצע בתעשייה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, זאת לאחר עלייה של 3.3% ברבע הראשון של השנה.

השכר החודשי הממוצע בתעשייה עמד בחודשים הנסקרים על 12,035 ₪, הגבוה בכמעט 40% מהשכר הממוצע במשק ויותר מפי 3 משכר המינימום (3,943 ₪ בממוצע לחודש בחודשים אפריל – יולי השנה).

עליית השכר המהירה נשחקה כמעט במלואה בשל עליית המחירים המהירה בתקופה הנסקרת (3.9%), כך שבמונחים ריאליים (בניכוי השפעת האינפלציה) רשם השכר הממוצע לשכיר בתעשייה¹⁰ עלייה מתונה ביותר, כמעט קיפאון - 0.1%. עלייה מתונה זו, חלה לאחר נסיגה של 0.7% בשכר הריאלי בתעשייה ברבע הראשון של השנה¹⁰.

לקבלת הסקירה המלאה, הכוללת גם פרוט ענפי – מוזמנים חברי התאחדות התעשיינים להצטרף ללא תשלום לרשימת התפוצה של סקירת השכר המלאה, באמצעות פנייה למזכירות מחלקת המחקר הכלכלי, בטלפון: 03-5198805/6/7 או במייל: rinat@industry.org.il

סקירה זו בוצעה ע"י מחלקת המחקר הכלכלי באגף הכלכלה:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת המחלקה למחקר כלכלי

ג'ולי שדה זלצר, ראש תחום ניתוחים כלכליים

חגית שמריהו, כלכלנית המחלקה

אדי פרקנסקי, כלכלן המחלקה

טלפון: 03-5198805/6/7

באפריל-יולי 2011: האצה קלה בקצב עליית השכר בתעשייה- 4.1%

השכר הממוצע בתעשייה: 12,035 ₪ לחודש, גבוה במעט 40% מהשכר הממוצע במשק ויותר מפי 3 משכר המינימום

האינפלציה המהירה בשנה החולפת שחקה כמעט במלואה את עליית השכר הנומינלית